

Principles of Preventive Policy in the Health of the Capital Markets of Iran and Canada

ARTICLE INFO

Article Type
Research Article

Authors

Mojtaba Yazdanpanah ¹,
Seyed Mehdi Ahmadi Mousavi ^{2*}

How to cite this article

Mojtaba Yazdanpanah, Seyed Mehdi Ahmadi Mousavi, Principles of Preventive Policy in the Health of the Capital Markets of Iran and Canada, *Journal of Islamic Life Style Centered on Health*. 2019;3(1):107-113.

1. PhD Student, Department of Criminal Law and Criminology, Rafsanjan Branch, Islamic Azad University, Rafsanjan, Iran

2. Assistant Professor, Department of Law, Rafsanjan Branch, Islamic Azad University, Rafsanjan, Iran (Corresponding Author).

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: mousavi.ahmadi@gmail.com

Article History

Received: 2019/01/06

Accepted: 2019/03/15

ePublished: 2019/03/17

ABSTRACT

Purpose: The aim of this study was to investigate the principles of preventive policy in the health of the capital markets of Iran and Canada.

Materials and Methods: This research was conducted by library study method and descriptive-analytical method.

Findings: The findings showed that there is a positive relationship between capital accumulation and real economic growth. Since the policy of preventing capital market crimes is the responsibility of the stock exchange organization, other institutions and bodies must also act in order to perform this task.

Conclusion: The results showed that institutions and organs with appropriate policy in the field of capital market crimes can support values and help prevent capital market crimes, as well as neutralize the intentions of capital market offenders.

Keywords: Stock Market, Capital Market Crimes, Crime Prevention, Criminal Policy

اصول سیاست گذاری پیشگیرانه در سلامت بازار

سرمایه‌ایران و کانادا

مجتبی یزدان پناه^۱

دانشجوی دکتری، گروه حقوق کیفری و جرم شناسی، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران

سید مهدی احمدی موسوی^{۲*}

استادیار، گروه حقوق، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران (نویسنده مسئول).

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر بررسی اصول سیاست گذاری پیشگیرانه در سلامت بازار سرمایه‌ایران و کانادا بود.**مواد و روش‌ها:** این پژوهش با روش مطالعات کتابخانه‌ای و به شیوه توصیفی - تحلیلی انجام شد.**یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که رابطه مثبتی بین انباشت سرمایه و رشد اقتصادی واقعی وجود دارد. از آن جایی که سیاست پیشگیری از جرائم بازار سرمایه بر عهده سازمان بورس است نهادها و ارگان‌های دیگری نیز در راستای انجام این وظیفه می‌بایست عمل نمایند.**نتیجه گیری:** نتایج نشان داد نهادها و ارگان‌ها با سیاست گذاری مناسب در زمینه جرائم بازار سرمایه می‌توانند از ارزش‌ها حمایت و به پیشگیری از جرائم بازار سرمایه کمک کنند هم چنین قصد و نیت مجرمین بازار سرمایه را خنثی سازند.**کلید واژه‌ها:** بازار بورس، جرائم بازار سرمایه، پیشگیری از جرم، سیاست گذاری کیفری

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۱۰/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۱۲/۲۴

*نویسنده مسئول: mousavi.ahmadi@gmail.com

مقدمه

در عرصه جهانی، دو دهه اخیر را صعود قابل توجه بازارهای سرمایه در نوسانات اقتصادی جهانی دانسته‌اند. در دهه ۱۹۹۰، سرمایه سازی* بازار سرمایه جهانی معادل با ۱۰/۴ تریلیون که کمتر از نصف حجم اقتصادی جهانی بود. سرمایه سازی بازار سرمایه جهانی در سال ۲۰۰۷ به ۶۴/۴ تریلیون دلار رسید که ۱/۷ برابر تولید ناخالص داخلی بود. توسعه‌ی اقتصادی معیار ثروت یک کشور و نحوه کسب آن به حساب می‌آید. شرکت‌های بزرگ و کوچک به‌عنوان کانال اولیه تجارت در یک جامعه عمل می‌کند و برای ترویج رشد اقتصادی، نیازمند بودجه‌ای هستند تا سرپا بمانند. به همین شکل دولت‌ها نیز نیازمند بودجه برای انجام پروژه‌های سرمایه‌ای انبوه به نفع شهروندان هستند. بازار سرمایه به‌عنوان سازوکاری برای تولید بودجه برای دولت و تجار به حساب می‌آید. عوامل زیادی در تعیین موفقیت بازار سرمایه از جمله امکان نظارت‌های قانونی حاکم بر بازار سرمایه، چارچوب سیاسی کشور و غیره دخیل است. با این حال اتفاق نظر در سال‌های اخیر برای آن است که هرگاه سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه اعتماد می‌کنند، برای سرمایه گذاری بیشتر در بازار رغبت زیادی وجود دارد.

بازار سرمایه چارچوب نهادهایی است که تشریفات خرید و فروش دارایی‌های مالی بلند مدت مانند سهام و اوراق بهادار در آنجا عرضه می‌گردد. پیشگیری از جرم یکی از مهم‌ترین حقوق شهروندی است که به‌موجب آن زمینه برای دوری از بزهکاری و جامعه پذیر ماندن شهروندان ایجاد می‌گردد. قانون حقوق شهروندی و دستورالعمل اجرائی بند ۱۵ آن قانون از دیدگاه سیاست جنائی حاوی نکات مثبت و منفی زیادی است. این قانون بی‌تردید به دنبال آسیب شناسی رئیس قوه قضاییه از اوضاع حاکم بر مراجع قضایی و کلاتری‌ها و سایر ضابطان قضائی در قبال حقوق شهروندی از سوی مجلس شورا اسلامی تصویب شده است (۱).

پیشگیری از جرم نیز یکی از برجسته‌ترین راه‌های برقراری امنیت در جامعه است اما برای این که پیشگیری از جرم، مؤثر باشد و به منصفه ظهور برسد، باید سیاست‌ها و برنامه‌های موجود در این زمینه، بر اساس معیارها و موازن علمی، اتخاذ و اجرا شود. به این معنا که خواه در فرآیند سیاست گذاری و خواه در فرآیند اجرای برنامه‌ها و طرح‌های پیشگیرانه، باید ملاحظات و آموزه‌های علمی مورد توجه قرار گیرد بنابراین باید بیشتر از مجازات کیفری مورد عنایت جرم شناسان و نگارندگان قانون قرار گیرد تا حق بر امنیت شهروندان حفظ گردد. در ایران نیز، پیشگیری از جرم و جاهد قانونی دارد؛ چراکه خبرگان قانون اساسی در کنار مجازات کیفری، مبانی قانونی پیشگیری را پیش بینی کرده‌اند و پس از پرداختن به کشف و پیگیری جرم در بند ۴ اصل ۱۵۶ قانون اساسی، بلافاصله در بند ۵ همان ماده، پیشگیری را نیز از وظایف قوه قضاییه به شمار آورده‌اند. در این میان کمیسیون‌های استانی رویکردهای مختلفی در رابطه با عوامل مجازات دارند. (۲). برنامه‌های پیشگیری از جرم در مقایسه با مجازات کیفری هزینه کمتری دارند، می‌توان گفت پیشگیری نسبت به مجازات در اولویت قرار می‌گیرد. به‌طور کلی سیاست‌ها و رویه‌های پیشگیری از جرم در طول بیست سال اخیر به‌طور معناداری متحول شده است. این سیاست‌ها به‌طور جدی و

* Capitalization

انتقادی تند از نظام عدالت کیفری را مد نظر دارد و از سوی دیگر، از سیاست‌های دیگری برای کیفر دان به جرم به‌جای زندان که از نگاه انتقادی سیم (۲۰۰۲) یک نظام مخرب مجازات است، یاد می‌کند.

۲-۲- راهبرد نظارت و کنترل و تمرین

فرد مجرم در واقع یک انسان انتخاب‌گر است. ارتکاب جرم از ناحیه وی نیز دلیلی بر انتخاب از سوی اوست. در واقع مجرم در زمان تصمیم به ارتکاب جرم از میان تمام انتخاب‌هایی که می‌توانسته است برای او وجود داشته باشد، ارتکاب جرم را انتخاب کرده است. زندانی باید در دوران آزادی از زندان سایه‌ای از نظارت را بر اعمال خود احساس کند. چنین نظارتی نباید به‌صورت گسترده و بی‌حد و مرز باشد بلکه باید بافاده و محدود به زمان مشخصی باشد. در این صورت است که در انتخاب‌های خود با دقت بیشتری عمل خواهد کرد و از دست زدن به جرم منصرف می‌شود. نظارت حاکم بر اعمال فرد می‌تواند به‌صورت محسوس یا غیر محسوس باشد. در نظارت محسوس در زمان آزادی فرد مورد نظر به‌طور مستقیم یا به عبارت بهتر با مأمور مراقبت به محیط اجتماع وارد می‌شود و نظارت یک مأمور ویژه را به همراه خود دارد؛ اما در نظارت غیر محسوس فرد هر چند علم دارد که در طول این دوره مورد نظارت است اما به فیزیکی ناظر خاصی را در اطراف خود نمی‌بیند. حالت بینابینی نیز وجود دارد که نظارت در یک مقطع زمانی به‌صورت محسوس و در مقاطع دیگر به شکل غیر محسوس انجام می‌گیرد این نکته قابل‌توجه است که هر یک از این سه نوع نظارت در جای خود و در خصوص صنف خاصی از مجرمان از کارایی برخوردار است (۵).

۳- اصل توجه به پیشگیری از جرم در سیاست گذاری

در ادامه به اصول پیشگیری از جرم در حقوق ایران و کانادا می‌پردازیم.

۳-۱- اصل رعایت موازین حقوق شهروندی

قانون حقوق شهروندی و دستورالعمل اجرائی بند ۱۵ آن قانون از دیدگاه سیاست جنائی حاوی نکات مثبت و منفی زیادی است. این قانون بی‌تردید به دنبال آسیب شناسی رئیس قوه قضاییه از اوضاع حاکم بر مراجع قضایی و کلاترهای و سایر ضابطان قضائی در قبال حقوق شهروندی از سوی مجلس شورا اسلامی تصویب شده است. در این قانون بر اصل اتخاذ تدابیری برای پیش‌گیری یا کاهش موارد نقض حقوق شهروندی یا شیوه‌های کیفری و اداری توجه شده است، در این قانون اهم حقوق شهروندی به کنش‌گران عدالت و دادگستری «اعلام» شده است که این از کارکردهای هر قانون کیفری است و سرانجام این قانون به‌عنوان گام نخست اجرائی کردن حقوق اساسی مقرر در قانون اساسی دارای ارزش و احترام است (۱).

۳-۲- اصل نهاد کرکان*

در سیستم اصلاحی کانادا، نهاد کرکان متولی اصولی برنامه‌های اشتغال است. در قالب این نهاد، جدای از حرفه آموزی و آموزش‌های مهارت‌های شغلی که در محیط زندان اجرا می‌شود، با حمایت‌هایی از سوی سازمان‌های غیرانتفاعی صورت می‌گیرد در مرحله بعد از آزادی نیز مجرم تنها گذاشته نشده و مورد حمایت قرار می‌گیرد. به‌طور معمول، نهاد کرکان به دو طریق حمایت‌های خود نسبت به مجرمین در راستای یافتن شغل را اجرا می‌کند.

تخصصی در سطح کشورها و شهرهای مختلف گسترش یافته و هر کشوری اصولی را برای پیشگیری از جرم تدوین دیده است. مقاله حاضر به بررسی اصول پیشگیری از جرائم می‌پردازد و به این سؤال پاسخ می‌دهد که چه اصولی در پیش‌گیری از جرائم نقش دارند؟

مواد و روش‌ها

این پژوهش با روش مطالعات کتابخانه‌ای و به شیوه توصیفی - تحلیلی انجام شد.

یافته‌ها

۱- سیاست گذاری جنایی

سیاست گذاری جنایی، شاخه‌ای از سیاست گذاری عمومی و دارای ویژگی‌های آن است. «سیاست گذاری عمومی مبتنی بر قانون بوده و اقتدار آمیز است» (۳). سیاست گذاری جنایی، اشاره به تدابیر و راه کارهایی درباره پدیده بزهکاری است که به‌صورت الزام آور اتخاذ می‌شود؛ بنابراین، سیاست گذاری جنایی مبتنی بر قانون باسیاست‌های جنایی متمایز می‌گردد. در حالی که سیاست جنایی تقنینی محدود به قوانین جزایی است، یا سیاست جنایی با سایر اهداف نظام در زمینه های مختلف اقتصادی، فرهنگی، امنیتی و غیره مرتبط است. به همین جهت در قوانین مختلف به ویژه قوانینی که تبیین کننده سیاست‌های کلان است، پیش بینی می‌شود. در قوانین بودجه سالانه برنامه‌های پنج ساله توسعه سیاسی، اجتماعی فرهنگی، سیاست‌های کلان نظام مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و... این سیاست گذاری‌ها صورت می‌پذیرد. در ایران به ویژه در دو دهه گذشته، تمایل به تدوین سیاست گذاری‌های جنایی افزایش یافته است. سیاست گذاری‌های جنایی در مفهوم مضیق، به‌نظام عدالت کیفری مربوط می‌شود. بدین توضیح که نظام عدالت کیفری، مسئولیت کنترل جرم و مقابله با بزهکاری را بر عهده دارد. «برنامه ریزی جنایی در چهارچوب یک نظام عدالت کیفری معنا می‌یابد، بدون چنین نظامی، به‌دشواری می‌توان طراحی دستگاه‌های پاسخ دهی به رفتارهای مجرمانه را تصور نمود» (۴).

۲- معرفی راهبردهای موجود

در مرحله اول، دو راهبرد اساسی نقش آفرینی می‌کند که در سیستم ایران و کانادا مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲-۱- زندان

اگر چه هیچ تاریخ واحدی برای حبس و زندان وجود ندارد، اما شکل امروزی آن‌ها یعنی مکان‌هایی که بزهکاران برای گذراندن دوره مجازات با آنجا فرستاده می‌شوند و احتمالاً با انجام کارهایی در موردشان به سمت تغییر و اصلاح حرکت می‌کنند، از محصولات عصر صنعتی است زندان مدرن از زمان ظهورش در اواخر قرن هیجدهم به دنبال ایفای نقش‌های سه‌گانه‌ای با عنوان ناتوان سازی، پیشگیری و ترمیم بوده است. ناتوان سازی به معنای دور کردن بزهکار از جامعه و در امان داشتن عموم مردم از آسیب آن‌هاست. پیشگیری به معنای ترس دیگر افراد از دریافت مجازاتی شبیه آن چیزهایی است که به مرتکبان جرم وارد شده است. ترمیم به معنای ادغام دوباره بزه کاری در جامعه به‌عنوان یک شهروند قانون پذیر است. مجموعه این مسائل باعث شده است تا سیاست گذاران عدالت کیفری به‌سوی دیدگاه‌های جایگزین حبس که در قالب جنبش ضد زندان و القای حبس مطرح می‌شود، حرکت کند. القای حبس به‌عنوان یک دیدگاه نظری، از یک سو،

*.Corcan.

۱. انعقاد قرارداد با شرکت‌های تولیدی و به عهده گرفتن برخی از مسئولیت‌ها در قبال استفاده از زندانیان در مشاغل آموزش دیده.

۲. ایجاد کارگاه‌های تولیدی و به کارگیری زندانیان در این کارگاه‌ها در کشور کانادا نزدیک به ۷۵ درصد از زندانیان نیازمند اشتغال هستند و هم چنین تحقیقات نشان داده است مجرمانی که در دوره بعد از زندان توانسته‌اند یک شغل مناسب که مشروع نیز تلقی شود پیدا نمایند به‌طور قابل توجهی از جهت تکرار جرم و نشان دادن رفتارهای مجرمانه ایده آل‌تر بوده‌اند.

۳-۳- اصل دانش بنیان بودن برنامه‌های پیشگیرانه

برای این که پیشگیری از جرم، مؤثر باشد و به منصف ظهور برسد، باید سیاست‌ها و برنامه‌های موجود در این زمینه، بر اساس معیارها و موازین علمی، اتخاذ و اجرا شود. به این معنا که خواه در فرآیند سیاست‌گذاری و خواه در فرآیند اجرای برنامه‌ها و طرح‌های پیشگیرانه، باید ملاحظات و آموزه‌های علمی مورد توجه قرار گیرد. این موضوع، در لایحه پیشگیری از جرم مورد اشاره قرار گرفته بوده است. به‌عنوان مثال، در بند ۴ ماده ۴ بیان شده بود که باید سازمان پیشگیری از جرم، کمک‌های فنی و مشاوره‌ای را به نهادهای درگیر در اجرای برنامه‌های پیشگیرانه ارائه دهد؛ بنابراین، اساساً نمی‌توان در حوزه پیشگیری از جرم سیاست و برنامه‌ای را اتخاذ کرد و به شیوه‌های علمی که برای پیشگیری از جرم وجود دارد، بی‌اعتنا بود یا به‌عنوان نمونه، به روش‌های علمی مربوط به ارزیابی پیشگیری از جرم توجه نداشت، به‌عنوان مثال، در حوزه‌های گردآوری آمار و اطلاعات جنایی، باید از روش‌های متعدد علمی استفاده کرد، طبیعتاً بر این اساس، پردازش صورت بگیرد بر این مبنا اولویت‌گذاری انجام شود و بنا بر این باید در حوزه پیشگیری از جرم از این روش‌های علمی استفاده کرد؛ مانند آن که امروزه از سامانه GPRS برای پیشگیری از جرم و حتی در بستر عدالت کیفری برای کنترل بزهکاران استفاده می‌شود؛ بنابراین، در پیشگیری از جرم، می‌توان از یافته‌های علمی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز، بهره‌برداری کرد یا به‌عنوان مثال، در حوزه پیگیری وضعی و یا در حوزه پیشگیری فرامدار باید از آخرین تحولات علمی مربوط به روانشناسی رشد و اقدامات مربوط به پیشگیری زودهنگام استفاده کرد.

۳-۴- قضاوت

مهم‌ترین نظام نظارتی بازار سرمایه حقوق کیفری است. حقوق کیفری با اعمال مجازات از سوء رفتارهای بازار سرمایه برخوردار کرده و در صورت محکومیت آن‌ها به افشای اطلاعات مجرمانه با اعمال مجازات با مجرمین برخورد می‌کند. با این وجود از نظر تاریخی، مجازاتی که قضات بر شرکت‌ها و سرمایه وضع کرده‌اند اغلب جریمه‌های سنگینی بوده‌اند مطالعات نشان می‌دهند که مجرمان یقه سفید نسبت به دیگر جرائم کمتر به زندان می‌افتند و مجازات کمتری را متحمل می‌شوند و در زندان زمان کمتری را سپری می‌کنند (۶).

تصور عمومی در بین مردم این است که سوء رفتار در بازار سرمایه و جرائم مالی باعث آسیب جدی نمی‌شوند. واقعیت این است که آسیب‌های جرائم سرمایه‌گذاری متوجه سهامداران می‌شود بنابراین محاکم نه تنها باید میزان و تأثیر آن را توجه کند بلکه جرائم اقتصادی را باید در سطح وسیع‌تری ثبت نمایند. در هنگام تعیین مجازات نیز باید

مجازات مناسبی را تعیین کنند. هم چنین جریمه‌ها باید به میزان جرم صورت گرفته باشند (۶)؛ اما با توجه به کمبود منابع عمومی شناسایی سوء رفته‌ها و افشای اطلاعات نادرست تحت پیگرد قانونی قرار نمی‌گیرند فقط پیگیری‌های قانونی ۲۵ درصد است که آن هم با موفقیت همراه بوده است.

۳-۶- قانون مجازات

یکی از ابزارهای مهم در پیشگیری و ایجاد نظم در جامعه از دیدگاه قانون مجازات ایران مجازات زندان است. در واقع سلامت و امنیت جامعه ایجاب می‌کند که زندان محیط تهذیب و کانون اصلاح و تربیت باشد. نه مکانی برای خور و خواب، تن‌پروری و آموزشگاهی برای یادگیری و تکمیل درس‌ها و رفتارهای انحرافی. به‌منظور توفیق در این راه و پیشگیری از تکرار جرم و ورود مکرر بزهکاران به زندان، به نظر می‌رسد که استفاده از متخصصان علوم اجتماعی نظیر حقوق‌دانان، جرم‌شناسان، روان‌شناسان و... یک ضرورت است. در غیر این صورت اصلاح و تربیت در محیط زندان با شکست مواجه می‌شود و زندان تنها محلی برای بازپروری آنان به حساب می‌آید. (۷) در حقوق کانادا نیز طبق اصل اساسی هرم نظارتی، ضمانت اجرای قانونی باید از بیشترین بازدارندگی‌ها برخوردار باشند (۸) ضمانت اجراها باید به گونه‌ای باشند که با موارد عدم انطباق قانونی باید برخورد کنند؛ و در صورت سوء رفتار در بازارهای سرمایه کانادا باید با تحریم‌های اداری و تمرکز بر بازدارندگی کمیسیون‌های اوراق بهادار با آن‌ها جلوگیری شود کمیسیون‌های اوراق بهادار باید به استفاده مکرر این مقررات تشویق شوند.

اما تعقیب کیفری باید در موارد فاحش‌تری صورت بگیرد و باید به‌عنوان آخرین حربه مجرمان مورد استفاده قرار گیرد. از لحاظ تاریخی، تعداد کمی از تعقیبات کیفری در بازار سرمایه صورت گرفته است. به نظر می‌رسد دلیل آن کمبود منابع قانونی، وکلای دادگستری و قضاوت باشد؛ زیرا از یک سو جرائم بازار سرمایه پیچیده بوده و چندین نهاد درگیر می‌شوند بنابراین اثبات آن دشوارتر از جرائم سنتی است. بر خلاف جرائم حقوق کیفر سنتی، منابع متهم می‌تواند منابع دولتی را کاهش دهند. هم چنین دشواری‌ها و پیچیدگی‌هایی در خصوص تحمیل مسئولیت کیفری بر متخلفان شرکت در مورد منابع وجود دارد. در سال ۲۰۰۲ دولت کانادا جهت افزایش اعتماد به نفس سرما داران قدرت قانون کیفری را به‌عنوان ابزاری مؤثر در جهت مبارزه با سوء رفتارهای بازارهای سرمایه اعلام نمود.

گروه‌های بین رشته‌ای که شامل محققان، وکلا، حسابداران بودند را جهت تحقیق و تعقیب قانونی و کیفری در برخورد با جرائم سرمایه داری اختصاص داد در حال حاضر در کانادا شش گروه در تورنتو، یکی در ونکوور، کالگری و مونترال تحقیقات گسترده‌ای را در این خصوص انجام می‌دهند.

این دستورالعمل‌ها به گونه‌ای است که می‌تواند قوانینی را برای ۱۵ تا ۱۸ ماه تنظیم کنند اما اگر معلوم شود که IMET به میزان قابل توجهی از دستورالعمل‌های خود فراتر رفته، باید تغییری را در سیاست‌های خود دهد؛ زیرا میزان اثر بخشی این دستورالعمل‌ها بستگی به به تصورات عمومی در خصوص اجرای آن‌ها دارد. محدودیت‌هایی که برای IMET در خصوص تعقیب پرونده‌ها وجود دارد این است

خود را به صورت منطقی دنبال کنند اما اخیرا حوادثی که در کمیسیون اوراق بهادار آلبرتا اتفاق افتاده است موجب شده است که تنظیم کنندگان اوراق بهادار نیاز به نظم را در فعالیت هایشان تاکید کنند (۱۰).

۳-۴- سازمان بورس و اوراق بهادار

مطابق قانون بازار اوراق بهادار امکان تشکیل بورس های متعدد در کشور وجود دارد. بورس های فعال در بازار سرمایه ایران در حال حاضر شامل بورس اوراق بهادار، بورس کالای ایران، فرابورس ایران و بورس انرژی ایران می باشد (۱۱). سازمان بورس اوراق بهادار، به استناد ماده ۵ قانون بازار اوراق بهادار، موسسه عمومی غیر دولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل و توسط هیات مدیره پنج نفره اداره می شود. اعضای هیئت مدیره از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصر از کارشناسان بخش غیر دولتی به پیشنهاد ریس شورا و با تصویب شورا انتخاب می شوند. بر اساس قانون بازار اوراق بهادار، سازمان بورس و اوراق بهادار زیر نظر شورای عالی بورس به نظارت بر اجرای قوانین و مقررات، تنظیم و تدوین دستورالعمل های اجرایی، هم چنین تهیه آیین نامه اجرایی و پیشنهاد آن به شورای عالی بورس و انجام دیگر وظایف تعیین شده در قانون می پردازد.

۴-۴- شورای عالی بورس و اوراق بهادار

این شورا بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست کلان و خط مشی بازار در قالب سیاست های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط و همچنین اتخاذ تدابیر لازم برای ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالی بر اجرای قانون بازار اوراق بهادار از مهم ترین وظایف آن است. (۱۲)

۵-۴- سازمان بورس و اوراق بهادار

بر اساس قانون بازار اوراق بهادار، نهاد جدیدی تحت عنوان سازمان بورس و اوراق بهادار ایجاد شد تا زیر نظر شورای عالی بورس به نظارت بر اجرای قوانین و مقررات، تنظیم و تدوین مقررات و انجام دیگر وظایف تعیین شده در قانون بپردازد. به عبارتی مقام ناظر بازار اوراق بهادار ایران به دو نهاد شورای عالی بورس و سازمان بورس و اوراق بهادار تقسیم شد.*

۵- تفاوت در سیاست ها و اولویت های اجرای قانون

تفاوت های قابل توجهی در میان کمیسیون ها و انواع پرونده های مورت تعقیب وجود دارند. هم چنین در خصوص روند اجرای قانون تفاوت های چشمگیری وجود دارد. برای مثال OSC بر رفتار ناشایست ثبت نام کنندگان متمرکز است. در حالی که تلاش های اجرایی خود را بر توزیع اوراق بهادار متمرکز کرده است (۱۳).

این که چه مواردی و چه مسائلی مورد پیگیری قرار می گیرند مسئله مهمی است تا حدی که انواع شکایات و مراجعات توسط تنظیم کننده های دیگر انجام می شود. به عنوان مثال کمیسیون انتاریو پیگیری قضایی معاملات در بازارهای محلی را در لویت قرار داده است. (۱۴)

۱-۵- ارتباط میان عملکرد قانون و مقررات اوراق بهادار

با توجه به نامناسب بودن امور مالی شرکت ها بعد از اعطای شخصیت حقوقی مستقل توسط قانون، ایالات متحده آمریکا در سال ۲۰۰۲ به منظور جلوگیری از فساد مالی و تاسیس نهاد نظارتی در بازارهای

که IMET پرونده های کمتری را تعقیب کند تا منابع بیشتری را برای بازرسی در اختیار داشته باشد. در حال حاضر IMET حدود ۳۳ پرونده را مورد بررسی قرار می دهد (۶) از این تعداد فقط ۷ مورد آن ها فعال هستند و فضایی برای کاهش تعداد پرونده ها وجود ندارد.

مناسب ترین گزینه در خصوص افزایش منابع در IMET این است که رهنمودهای خود را افزایش دهد و تحقیقات را به موقع انجام دهد. سوپرندنت جان اسلیتر، مدیر IMET، بیان داشته است که ما رویکردهای متفاوتی را در خصوص واحدهای اجرای قانون داریم بخشی از تحقیقات جنایی ممکن است به دلیل دشواری در پیوستن مسئولیت کیفری به نهاد های شرکی باشد.

۳-۷- کمپ های تعلیمات نظامی

کمپ های تعلیمات نظامی تقریباً در ۳۰ سال اخیر به جز جدایی ناپذیر عدالت کیفری در مرحله اجرای مجازات در کانادا تبدیل شده و از مواردی بوده که در جهت کاهش جمعیت کیفری زندان ها در کامال مورد توسل قرار گرفته است. این کمپ ها با توسل به آموزش های نظامی در یک دوره معین در شبانه روز با استفاده از قواعد و شکل خاص نظم و قواعد نظامی، موجبی برای اصلاح و بازپروری افراد تحت برنامه هستند. در بین سال های ۱۹۹۸-۱۹۸۸ نرخ تکرار جرم جوانان در کانادا به حدی بالا رفت که در کمپ تعلیمات نظامی محوریت برنامه های خود را بر جوانان متمرکز کردند. این کمپ ها برنامه خود را به طور معمول بین ۹۰-۱۸۰ روز نسبت به فرد تحت موضوع ارائه می دهند. در این مدت فرد علاوه بر یادگیری آموزش های لازم در این کمپ ها در اجتماع نیز حضور دارد. (۵)

۴- نهادها و ارگان های نظارت در زمینه سیاستگذاری پیشگیرانه در

زمینه جرائم بازار سرمایه

۴-۱- نهادهای اجرایی

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ در مواد ۶۰ گانه خود علاوه بر تعریف و تشریح اصطلاحات بازار سرمایه، ارکان این بازار را نیز ساماندهی نموده است و ضمن تعاریف بازار های اولیه و ثانویه به جرائم و مجازاتهای مقرر نیز اشاره نموده است. اینجا بحث اصلی اشارات قانون گذار در زمینه پیشگیری از جرم می باشد.

۴-۲- اختیار صلاحدید بخش های اجرایی

به طور کلی، بخش های اجرایی کمیسیون های اوراق بهادار ساختار مشابهی دارند. منابع مختلف دادخواهی از اعضای عمومی کمیسیون اوراق بهادار، نهاد های اجرایی قانون و سایر نهادهای نظارتی وجود دارد که نتایج آن ها بدین صورت است که برخی از این پرونده ها به دلایلی از جمله نیاز به جمع آوری منابع، نیاز به ضمانت و نیاز به بررسی های بیشتر، یا معلق مانده اند، یا بسته شده اند.

به همنی دلیل در تحقیقات و بازرسی ها، در خصوص موضوع پرونده ها منابع مورد نظر مورد بررسی قرار گرفته سپس طبق بررسی ها تصمیم گیری می شود که آیا پرونده را به دادخواهی شعبه بالاتر ارسال کنند یا با سازش خاتمه یابد؛ و اگر شواهد کافی در این خصوص وجود نداشته باشد پرونده به دلایلی بسته می شود. (۹)

اما مسئله دشوارتری و چالش برانگیزتر این است که کدام پرونده ها به دلیل نیاز به بررسی های بیشتر به شعبه های بالاتری ارجاع می شوند و نهادهای نظارتی چگونه باید تفکیک می شوند.

بر طبق اصلاحات قانون باید به تنظیم کنندگان اوراق بهادار اختیاراتی داده شوند که بر مبنای آن کمیسیون های اوراق بهادار فعالیت های

References

1. Sadegh Manesh, Jafar, Criminal Policy of the Iranian Legislature in the Law on Respect for Legitimate Freedoms and Protection of Citizenship Rights, Legal Journal of Justice, Spring and Summer 2008, Nos. 62 and 63,
2. Condon Study, supra note 58. See also, Poonam Puri, Local and Regional Interests in the Debate on Optimal Securities Regulatory Structure (WPC Research Study 2003) Available at: http://www.wiseaverties.ca/report_en.html. (Last accessed November 27, 2005.)
3. Ashtarian, Kiomars, Public Policy of Iran, Second Edition, Mizan Publishing, Spring 2017.
4. Irvanian, Amir, General Theory of Chennai Policy, with Introduction by Dr. Mohammad Ali Ardabili, First Edition, Shahr-e-Danesh Publications, 2013.
5. Ebrahimi, Shahram, A Comparative Study of Correctional Strategies Outside the Criminal Environment of Iran and Canada, Legal Journal of Justice, Seventy-seventh Year, No. 84, Winter 2013.
6. Puri, Poonam, Enforcement Effectiveness in the Canadian Capital Markets, Commissioned reports and studies, 2005,
7. Asghari, Zahra, Detention and its role in preventing recurrence of crime, Social Sciences, Crime Prevention Studies, Winter 2014, Year 9,
8. Ayres and J. Braithwaite, (1992), Responsive Regulation: Transcending the Deregulation Debate, [ca / finalreport_en.html](http://www.wiseaverties.ca/finalreport_en.html). (Last accessed November 27, 2005.)
9. Tarchuk, Janis, Report of the Auditor General on the Alberta Securities Commission's Enforcement system, 2005,
10. Risk, A, Based Approach for more Effective Regulation, meeting August 31, 2005,
11. Soltani, Mohammad, Capital Market Law Requirements, Tehran, Bourse Publications, Second Edition, 2014, p. 46.
12. Ghorbani, Majid and Bagheri, Abbas, 2010, Securities Market Manipulation, Law Research Quarterly, Year 12, Issue 29
13. Mary Condon, The Use of Public Interest Enforcement Orders by Securities Regulators in Canada (WPC National Instrument 58-101 Disclosure of Corporate Governance Practices and National OSC Staff Notice 11-719, A Risk Based Approach for More Effective Regulation (2002), 25 OSCB Oxford University Press, New York.
14. Brown, David, the 3Cs for improving securities law enforcement, Coordination Cooperation and communication, Financial services and public policy conference, Schulich school of business, York university, April 23, 2004.